

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до статті 249
Кодексу адміністративного судочинства України
щодо вдосконалення порядку винесення окремих ухвал суду
(реєстр. № 2154 від 18 вересня 2019 року)**

За дорученням Голови Верховної Ради України від 18 вересня 2019 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 22 травня 2020 року (протокол № 27) проект Закону про внесення змін до статті 249 Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку винесення окремих ухвал суду (реєстр. № 2154 від 18 вересня 2019 року), поданий народним депутатом України Поляковим А.Е., (далі – Законопроект) та встановив таке.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є вдосконалення порядку винесення окремих ухвал суду в адміністративному судочинстві.

Для досягнення поставленої мети Законопроектом пропонується внести зміни до статті 249 Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку винесення окремих ухвал суду та встановити обов'язковість їх винесення у разі виявлення під час розгляду справи порушення закону.

Крім того, Законопроектом передбачається встановити обов'язковість винесення окремих ухвал суду за наявності підстав для розгляду питання щодо притягнення до відповідальності осіб, рішення, дії чи бездіяльність яких визнаються протиправними, у разі виявлення таких підстав судом під час розгляду справи.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до

законів України (частина друга статті 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша-друга статті 8); судоустрій, судочинство визначаються виключно законами України (пункт 14 частини першої статті 92 Основного Закону України).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку до Законопроекту пропонує за результатами розгляду у першому читанні Законопроект повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання, зазначаючи, що суд в обов'язковому порядку повинен реагувати на випадки лише очевидних, умисних або системних порушень закону. Якщо ж йдеться про незначні порушення або порушення, які не є умисними, то зобов'язувати суд реагувати на них постановленням окремої ухвали нелогічно та недоцільно. Крім того, врегулювання піднятого у Законопроекті питання потребує більш комплексного підходу. Адже такий вид судових рішень, як окрема ухвала, передбачений не лише в Кодексі адміністративного судочинства України, а й в іншому процесуальному законодавстві України (наприклад, у статтях 262, 385, 420 Цивільного процесуального кодексу України, статті 246 Господарського процесуального кодексу України та ін.), де також відсутні імперативні приписи щодо обов'язковості її постановлення судом.

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики зазначає, що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

За підсумками розгляду Комітету Верховної Ради України з питань бюджету прийнято рішення, що Законопроект не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, визначений автором Законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом визнав положення Законопроекту такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Міністерство юстиції України в цілому підтримує Законопроект, проте відзначає, що правовий захист, який забезпечують адміністративні суди, спрямований не на покарання суб'єктів владних повноважень, а на поновлення прав та інтересів фізичних, юридичних осіб.

Верховний Суд вважає, що Законопроект приймати недоцільно, зазначаючи, що відповідно до статті 124 Конституції України функцією суду є здійснення правосуддя, а запропоновані зміни наділяють суд повноваженнями, які виходять за межі здійснення правосуддя у конкретній

судовій справі. Крім того, на практиці не виключено ситуацію, коли виявлене під час розгляду справи порушення закону вже усунуто або притягнути до відповідальності осіб, рішення, дії чи бездіяльність яких визнаються протиправними, неможливо (наприклад, зі спливом строків притягнення до відповідальності, смертю винної особи тощо). До того ж, чинне законодавство надає право особам, відносно яких є порушення закону, самостійно звернутися за захистом до відповідних компетентних органів або до суду.

Інститут законодавства Верховної Ради України, підтримуючи необхідність вдосконалення порядку здійснення адміністративного судочинства, з метою однакового вжиття термінологічних систем та збереження правила щодо суддівського розсуду у прийнятті рішень в даному судочинстві, пропонує частини першу і другу статті 249 Кодексу адміністративного судочинства України викласти в такій редакції:

«1. Суд, виявивши під час розгляду справи порушення закону, *постановляє* окрему ухвалу і *направляє* її відповідним суб'єктам владних повноважень для вжиття заходів щодо усунення причин та умов, що сприяли порушенню закону.

2. *У разі виявлення підстав* для розгляду питання щодо притягнення до відповідальності осіб, рішення, дії чи бездіяльність яких визнаються протиправними, суд *постановляє* окрему ухвалу».

Члени Комітету відмітили необхідність приведення Кодексу адміністративного судочинства України у відповідність з іншими процесуальними кодексами в частині винесення окремих ухвал суду, а також дискусійність запропонованого Законопроектом підходу щодо встановлення обов'язковості винесення таких ухвал у разі виявлення порушення закону під час розгляду справи.

На підставі викладеного вище Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до статті 249 Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку винесення окремих ухвал суду (реєстр. № 2154 від 18 вересня 2019 року), поданий народним депутатом України Поляковим А.Е., повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Визначити співдоповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України народного депутата України, співголову підкомітету з питань правосуддя Павліша П.В.

Голова Комітету

А. КОСТІН